گفت‌وگو

مرتضی گل پور- سهیلا نوری

حرف‌هایش مثل بتک است و این محصول آهن واژگی ایمان مردی است که همه عمر را راز‌های ایمان، هستی و انسان جست. می گوید اگر تلاش برای پیوند با هستی از طریق سنگ همنشینی با کاشت انسان ساز قرآن نبود، شاید فولاد مبارکه هم از نقشه‌ای روی ۳۰ هزار کیلوگرم کاغذ قرارداد به یک کارخانه واقعی در اقصات ایران تبدیل نمی شد. بله، قرارداد ساخت مجموعه صنعتی فولاد مبارکه در ۳۰ تن کاغذ ثبت شده بود؛ برای همین است که حتی امروز هم «محمد حسن عرفانیان» بیش از آنکه در فکر ساختن سازه عظیمی مثل فولاد مبارکه باشد، در اندیشه آن است که در این هستی، «ساختن» یا به تعبیر قرآن «صنع» به چه معناست و چه عظمتی است. سال ۱۳۷۳ در ۳۵ کیلومتر مربع زمین، فولاد و آهن ساختم، می گوید من تلاش کردم از «عمل» به «دست‌آوره ۲۵ سووره حدید، قسط و عدل را اقامه کنم. چراکه قرآن «دستور‌العمل» ساختن و زیستن است. باور کردیم که ساخت فولاد مبارکه نتیجه آن چنین بینشی است زیباتر خواهد شد، بلکه کروهی است که در «۲ میلیون نفر سا»، کارخانه را ساخت، امیدوارم در اماده‌سازی این متن توانسته باشیم شور پرهایوی «مهندس» عرفانیان برای فهم راز «صنع» آفرینش را نشان دهیم زیرا سازنده کارخانه فولاد مبارکه معتقد است آن راز، باعظمت‌تر از ساخته عظیمی است که بنا کرد. برای همین بود که وقتی دخترانش گرد پدر جمع شدند تا حرف حمله به فولاد مبارکه را بدهند گریه نکرد. وقتی از خرابی‌های ناشی از حمله در کارخانه بازدید کرد هم گریه نکرد. او چای دیگری گریست که خواهید خواند. این گفت‌وگو به بهانه حمله دشمن به فولاد مبارکه در جنگ رمضان انجام شد تا از زبان معمار این مجموعه صنعتی، داستان از بسته به هست آمدن آن را بدانیم.

عکس: راه معظمیان | ایران

گفت‌وگو با محمدحسن عرفانیان، معمار فولاد مبارکه

همه می‌گفتند این کارخانه راه نمی افتد

نگاه کردم که قرآن به عنوان یک دستورالعمل انسان‌ساز می خواهد چه چیزی به من بگوید. به آیه ۲۵ سوره حدید برخوردم که می فرماید: «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ» در این آیه می فرماید «حقیقتا رسولانی را با روشنی فرستادیم و با آنها کتاب و میزان برای اقامه قسط آمدانند. در اینجا «قسط» یعنی بازگشت به عدل، یعنی جامعه از عدل بیرون نباشد و بی‌ایمان آمده‌اند تا آن جامعه را به عدل بازگردانند. در همین آیه می فرماید: در آهن منافع زیادی برای مردم است». من اینطور ارزیابی کردم که آهن از یک سو خداوند می خواهد جامع را به قسط بازگرداند و از سوی دیگر «آهن» است که اگر دست به شمشیر تغییر کند، ابزار قساط است و می خواستند ببینند آیا این ابزار را در قبال از انقلاب که بعدها در بسیاری از ماها در قبال از انقلابی ماندند می بودیم؛ در دوران اسلام انقلابیون می دانید که در قرآن چند بار از کتاب و میزان سخن گفته شده است؟ ۳ بار. اما این ابزار را در قبال از انقلابیون که به کتاب و میزان برای اقامه قسط آمدانند، ابزار نمی دانستند. آنها می خواستند با شمشیر تغییر کنند و به هدف خود برسند. از این رو، در کنار این موارد، شمشیر گاز هم داریم که هنوز گاز‌های مختلف اقتصاد و صنعت کشور از این مزایای گوسفند استفاده کنند». اما گوسفند سکوت کرد و او دو سال بعد در سال ۱۳۷۳ که در مراسم افتتاحیه سخنرانی می‌خواست بگوید «بفرمایید» من از این گوسفند سکوت کرد و او دو سال بعد در سال ۱۳۷۳ که در مراسم افتتاحیه سخنرانی می‌خواست بگوید «بفرمایید» من از این گوسفند سکوت کرد، و